

Innst. O. nr. 9

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget frå finanskomiteen

Ot.prp. nr. 100 (2001-2002)

Innstilling frå finanskomiteen om lov om endringer i lov om innskottspensjon og lov om foretakspensjon

Til Odelstinget

1. INNLEIING

1.1 Samandrag

Regjeringen fremmer i proposisjonen forslag om enkelte endringer i innskuddspensjonsloven og lov om foretakspensjon. Forslaget innebærer at innskuddspensjonsloven endres, slik at det innføres en plikt for foretak med innskuddsbaserte ordninger til å foreta høyere innskudd eller innskuddspremier for kvinner enn for menn, dersom dette er nødvendig for at årlig pensjon beregningsmessig skal bli uavhengig av medlemmets kjønn. Lov om foretakspensjon endres slik at det i kombinerte pensjonsordninger, dvs. ordninger hvor en ytelsesbasert pensjonsordning suppleres med en innskuddsbasert ordning, fastsettes maksimalgrenser for årlige utbetalinger fra de samlede kombinerte ordninger.

I kapittel 1 i proposisjonen gis det en oversikt over de foreslåtte endringene, som er basert bl.a. på Kvidal-utvalgets utredning NOU 2001:27. Bakgrunnen for utvalgets arbeid og høringsrunden er omtalt i kapittel 2 i proposisjonen.

1.2 Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihagen og Hill-Marta Solberg, frå Høgre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, frå

Framstegspartiet, Gjermund Hagesæter, leiaren Siv Jensen og Per Erik Monsen, frå Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, frå Kristeleg Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, frå Senterpartiet, Morten Lund, frå Venstre, May Britt Vihovde, og frå Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til merknader nedanfor.

2. GENERELT OM REGLANE OG INTERNASJONALE PLIKTER

2.1 Samandrag

I kapittel 3 i proposisjonen gis det en generell oversikt over (i) kollektive pensjonsordninger for arbeidstakere i offentlig sektor, (ii) premieberegning, avsetning og risiko m.m. i livsforsikring og (iii) internasjonale forpliktelser.

2.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek orienteringa til vitande.

3. GENERELT OM PENSJONSMESSIG LIK HANDSAMING OG KJØNNSNØYTRALITET I PRIVATE PENSJONSORDNINGAR

3.1 Samandrag

Om statistiske forskjeller mellom kvinner og menn som påvirker premieberegningen

Den grunnleggende forsikringstanken er å kompensere økonomisk ved uforutsette hendelser, ikke (primært) å endre sannsynligheten for hendelsen. Det

er selskapets premieinntekter som danner grunnlaget for utbetalingene. Premien må således stå i forhold til de økonomiske forpliktelser selskapene påtar seg. Dette innebærer at selskapene må ha informasjon om risiko for å kunne tilpasse premienivået til fremtidige krav om utbetalinger etter forsikringsavtalene.

Sett fra et forsikringsmessig ståsted kan det knyttes en objektiv dødssannsynlighet til risikofaktorene alder og kjønn. Det er viktig å skille slike faktorer fra risiko som den enkelte selv har større kontroll over, men som statistisk sett også kan ha sammenheng med dødeligheten, som f.eks. kosthold mv., utdanning, bosted og yrke. Differensieringsparametere som er midlertidige eller problematiske å innhente opplysninger om, er i liten grad egnet som kriterier for fastsetting av innbetalinger til og utbetalinger fra en forsikring som løper over mange år. Kjønn og alder er imidlertid to karakteristika som det er enkelt å konstatere, og som over tid har vist en god evne til å forklare den risiko selskapet påtar seg ved livsforsikring.

I kollektive pensjonsforsikringer er hovedregelen at alle som er arbeidsdyktige ved opptak i pensjonsordningen er med i forsikringen, uten noen ytterligere helsevurdering. Dette er rimelig ut fra at den enkelte ansatte ikke selv velger å være medlem eller ikke, siden medlemskap er obligatorisk på den enkelte arbeidsplass. Sannsynligheten for uønskede seleksjonsvirkninger knyttet til for eksempel livsstil eller helsetilstand (skjevt utvalg) er dermed langt mindre enn for individuelle forsikringer. Etter departementets vurdering er det likevel viktig at det også innenfor kollektive avtaler er en klar sammenheng mellom kostnadene ved ordningene og de økonomiske fordelene ordningene innebærer for de ansatte. Kollektive forsikringsordninger basert på overføringer mellom kvinner og menn kan føre til at arbeidsgivere med relativt mange mannlige ansatte blir skeptiske til forsikringsprodukter, og heller velger spareprodukter uten slike overføringer.

Reduksjonen av forskjellene i forventet levealder for kvinner og menn, slik det er observert i Norge siden midten av 1980-tallet, og som Forbrukerrådet påpeker i sin høringsuttalelse, forventes av SSB å fortsette. Utviklingen går imidlertid langsomt, og det er høyst usikkert om de statistiske forskjellene noen gang vil viskes ut. Prognoser fra SSB, og som er gjengitt i utvalgets utredning, viser at differansen i forventet levealder for nyfødte i 2050 vil være på 4,5 år. Tallene er imidlertid beheftet med stor usikkerhet. Den forventede utviklingen skyldes flere forhold, bl.a. endringer i folks røykevaner. De statistiske forskjellene i dødelighet og uførhet blant de forsikrede avviker for øvrig noe fra tilsvarende statistikk i befolkningen.

Om pensjonsmessig likebehandling av kvinner og menn

På bakgrunn av de statistiske egenskapene som kan knyttes til de to kjønn, vil en årlig alderspensjon for kvinner med større sannsynlighet komme til utbetaling, og er derfor også forventningsvis dyrere å finansiere for et livsforsikringselskap eller pensjonskasse, enn samme årlige alderspensjon for menn, dersom det er dødelighetsarv knyttet til pensjonen. For at disse pensjonsinnretningene skal fungere etter hensikten er det derfor behov for å sikre innretningene inntekter som reflekterer kjønnssammensetningen hos de forsikrede.

Høyere premier for kvinner enn for menn medfører, alt annet likt, at kvinner vil ha en større oppspart pensjonskapital enn menn i samme ordning. Dette kan gi grunnlag for like store årlige utbetalinger for begge kjønn, og derigjennom at kvinner i gjennomsnitt oppnår en høyere samlet alderspensjon enn menn. Dersom det gis like innbetalinger til pensjonsordningen for de to kjønn, vil årlig alderspensjon være forskjellig, mens gjennomsnittlig samlet pensjon over hele pensjonsperioden vil være lik.

Spørsmålet om likebehandling av kvinner og menn i pensjonsforhold ble også drøftet i Ot.prp. nr. 71 (1999-2000). I Innst. O. nr. 2 (2000-2001) til innskuddspensjonsloven ga komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, sin tilslutning til Regjeringens vurderinger når det gjelder forholdet mellom kvinner og menn, og sluttet seg til Regjeringens forslag til § 5-3 (2).

I de ytelsesbaserte ordningene fastsettes medlemmenes årlige pensjonsytelser av foretaket i ordningens regelverk. I disse ordningene skal medlemmene likebehandles i forhold til årlige ytelser, uavhengig av kjønn. I de innskuddsbaserte ordningene, hvor medlemmene ikke har rett til en bestemt årlig alderspensjon, men til bestemte årlige innskudd, likebehandles medlemmene i utgangspunktet i forhold til innskuddenes størrelse. Like årlige innskudd innebærer at kvinnelige og mannlige ansatte i gjennomsnitt vil få utbetalt like mye i samlet pensjon fra ordningen. Foretaket har imidlertid etter gjeldende regler i innskuddspensjonsloven anledning til å betale høyere innskudd til kvinner enn til menn slik at de to kjønn beregningsmessig får lik årlig pensjon, uten at dette kommer i konflikt med kravet om likebehandling av de ansatte.

Som det framgår ovenfor innebærer likebehandling i innskuddsbaserte pensjonsordninger i utgangspunktet lik rett til pensjonsinnskudd, mens likebehandling i de tradisjonelle ytelsesbaserte pensjonsordningene har vært vurdert i forhold til årlig pensjon. Den vanligste kombinasjonen av alders-, uføre- og etterlattepensjoner i de ytelsesbaserte ord-

ningene i dag gir om lag lik premie for kvinner og menn i disse ordningene. Situasjonen fremover er imidlertid påvirket av flere forhold. Blant annet vil andelen gifte/samboere kunne være av betydning for tegningen av etterlattepensjoner. Videre vil kanskje muligheten til å opprette innskuddsbaserte alderspensjonsordninger med gunstig skattemessig behandling bidra til at andelen ordninger med kun alderspensjon vil øke.

Utvalget (omtalt i proposisjonen kapittel 2) anser i NOU 2001:27 at kollektive pensjonsordninger i arbeidsforhold hvor årlig innbetaling er lik for de to kjønn, og dette leder til like årlige ytelser, er de eneste ordninger som faller inn under hva som kan forstås som pensjonsmessig likebehandling. Utvalget uttaler videre at ordninger der ulike årlige innbetalinger gir like årlige utbetalinger er mer akseptabelt ut fra likestillingshensyn enn ordninger der like årlige innbetalinger gir ulike årlige utbetalinger for de to kjønn. Departementet legger for det etterfølgende i proposisjonen, og for forslag som her fremmes, til grunn utvalgets vurdering av pensjonsmessig likebehandling og akseptabel forskjellsbehandling av de to kjønn.

Om kjønnsnøytralitet i private tjenestepensjonsordninger

Departementet registrerer at like årlige ytelser for produkter med dødelighetsarv kun kan oppnås gjennom at det innbetales forskjellig premie (eller innskuddspremie) for kvinner og menn. For rene spareprodukter vil imidlertid like innskudd kunne gi like årlige ytelser for de to kjønn. Slike produkter tilfredsstiller således det utvalget karakteriserer som pensjonsmessig likebehandling. Departementet slutter seg derfor til utvalgets vurdering av at spørsmålet om kjønnsnøytralitet er særlig relevant i tilknytning til produkter med dødelighetsarv (dvs. i en engangsbeholdt alderspensjonsordning eller en innskuddspensjon som er konvertert til forsikring).

3.2 Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemen frå Senterpartiet, viser til at departementet legg vurderingane i NOU 2001:27 frå Kvidalutvalet til grunn for forslaget i proposisjonen. Utvalet uttaler at kollektive pensjonsordningar i arbeidsforhold der årleg innbetaling er lik for dei to kjønna, og dette leier til like årlege ytingar, er dei einaste ordningar som fell inn under det ein kan forstå som pensjonsmessig lik handsaming. Utvalet uttaler vidare at ordningar der ulike årlege innbetalningar gir like årlege utbetalningar er meir akseptable ut frå omsynet til likestilling, enn ordningar der like årlege innbetalningar gir ulike årlege utbetalningar for dei to kjønna. Fleirtalet deler dette synet.

Fleirtalet vil vise til at Likestillingsombodet hausten 2000 handsama spørsmålet om ulike premiar i livsforsikring på grunn av kjønn er i strid med likestillingslova. Konklusjonen frå Likestillingsombodet var at ulike premiar vil føre til ei ulik handsaming av kjønn, men at dette kan sjåast som sakleg, og dermed ikkje i strid med likestillingslova. Vidare viser Likestillingsombodet i si høyringsuttale til at Kvidalutvalet har lagt Likestillingsombodet sin konklusjon frå hausten 2000 til grunn for si vurdering av alternativ for kjønnsnøytralitet i pensjonsordningar.

Fleirtalet vil likevel vise til høyringsuttala frå Forbrukarrådet. Her heiter det m.a:

"Forsikring er et kollektivt tilbud, bygget på tanken om solidaritet. Dvs. at det ikke er risikoen til den enkelte som blir lagt til grunn for premieberegningen, men for gruppen som helhet. Forbrukerrådet har imidlertid sett at solidaritetstanken innen forsikring er i ferd med å bli utvannet. Det er blitt mer og mer vanlig å lage mindre grupper som man kan beregne risiko ut i fra. Utviklingen aktualiserer problemstillingen i forhold til hvor langt selskapene skal få lov til å gå i å individualisere risiko og premie ved at selve forsikringsideen, dvs risikoutjevning undergraves."

Fleirtalet viser til dette og ber Regjeringa følgje utviklinga.

Fleirtalet vil understreke at spørsmålet om kjønnsnøytralitet i pensjonsordningar er eit viktig likestillingspolitisk spørsmål, og fleirtalet er opp-tatt av å finne fram til ordningar som ikkje handsamar kvinner og menn ulikt som pensjonistar, og som heller ikkje fører til at kvinneleg arbeidskraft vert dyrare enn mannleg. Høgare innskott for kvinner enn for menn vil kunne ha negative konsekvensar for kvinner i arbeidsmarknaden, fordi det isolert sett fører til relativt sett høgare arbeidskraftkostnader for kvinner. Fleirtalet vil vise til at departementet og Kvidalutvalet likevel vurderer faren for utstøytning av kvinneleg arbeidskraft i verksemder med pensjonsordningar etter lov om innskottspensjon, som følgje av eventuelle krav om eit høgare tilskott for kvinner enn for menn, til å vere liten.

Fleirtalet vil likevel be Regjeringa følgje utviklinga nøye.

Fleirtale arbeider for kjønnsmessig likestilling for pensjonistar, på alle område. Kjønnsnøytralitet er løyst i Folketrygda som omfattar alle, i kommunesektoren ved at ordninga ligg i eigne selskap som står for utjamninga, og for statstilsette er det løyst ved eiga lov som utløyser like rettar for kvinner og menn. Fleirtalet viser til at lov om innskottspensjon opna for ein direkte forskjellshandsaming av kvinner og menn, som til då hadde vore ukjend i Noreg. Forslaget byggjer på at kvinner og menn, som har nøyaktig same løn ved pensjonsalder, same oppsparte pensjonskapital, og same faktiske livslengde, ikkje

har krav på den same årlege pensjonsutbetalinga fordi kvinner lever i gjennomsnitt lenger enn menn. Kvinna sin oppsparte pensjonskapital vert fordelt på fleire år enn menn sin, slik at dei årlege utbetalingane til kvinna vert mindre. Ei slik ulik handsaming, konkluderte Likestillingsombodet i si høyringsuttale til utkast til lov om innskottspensjon i arbeidsforhold, 4. februar 2000, til ikkje å vere rimeleg med tanke på likestillingsomsyn. Med bakgrunn i dette sette regjeringa Stoltenberg ned Kvidalutvalet i desember 2000.

Fleirtalet viser til at Likestillingsombodet peikar på at ulike premiar vil føre til ei ulik handsaming av kjønn, men at dette kan sjåast som sakleg, og dermed ikkje i strid med likestillingslova. Vidare viser Likestillingsombodet i si høyringsuttale til at Kvidalutvalet har lagt Likestillingsombodet sin konklusjon frå hausten 2000 til grunn for si vurdering av alternativ for kjønnsnøytralitet i pensjonsordningar. Fleirtalet vil peike på at problemstillinga ikkje er enkel å sjå noko løysing på, så lenge den årelange praksisen til livsforsikringsselskapa med å bruke kjønn som variabel ved risikorekning, står ved lag. Likestillingsombodet peikar på fleire alternativ i sitt brev av 4. februar 2000 til Finansdepartementet, mellom anna forslaget som no ligg føre frå Regjeringa. Ombodet omtalar forslaget om å pålegge arbeidsgivar å betale større innskott for kvinnelege tilsette, for å syte for at dei årlege pensjonsutbetalingane vert like for kvinner og menn, må sjåast på som positiv særhandsaming som fremjar likestilling mellom kjønna, jf. likestillingslova § 3 tredje ledd første punktum.

Fleirtalet viser til at kommunalt tilsette har tariffesta kjønns- og aldersnøytrale premiar i sin tenestepensjon, men at det til no berre har vore Kommunal Landspensjonskasse (KLP) som har hatt høve til å tilby tenestepensjonar med slike premiar. Fleirtalet har merka seg at Regjeringa har varsla organisasjonane i arbeidslivet at den ynskjer å gi alle livsforsikringsselskap høve til å tilby kjønns- og aldersnøytrale pensjonspremiar i offentleg sektor, og vil peike på at dette er positivt.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at ordningar med kjønns- og aldersnøytrale premiar kan føre til auka likestilling mellom kvinner og menn, og til at færre eldre arbeidstakarar vert støytt ut av arbeidslivet. Fleirtalet vil understreke at òg privat sektor bør ha høve til å velje tenestepensjonsordningar med kjønns- og aldersnøytrale premiar. Fleirtalet vil difor be Regjeringa komme attende til Stortinget med eit forslag til nye reglar for forsikringsverksemd, som opnar for at forsikringsselskap og pensjonskasser kan tilby pensjonsordningar med

kjønns- og aldersnøytrale premiar, både i privat og offentleg sektor.

Fleirtalet vil difor fremje følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa komme attende med endringar i verksemdsreglane for livsforsikringsselskap, som opnar for ein generell rett til å tilby tenestepensjonsordningar med kjønns- og aldersnøytrale premiar."

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil gi sekundær støtte til dette forslaget og viser til sin merknad nedenfor.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Finansdepartementet i brev til Kredittilsynet 6. september 2002 har vist til at det er behov for en ny vurdering av livsforsikringsselskapenes adgang til å forvalte pensjonskapitalen i innskuddsordninger uten dødsarv, og at departementet vil vurdere spørsmålet nærmere når Kredittilsynets vurdering foreligger. Disse medlemmer viser også til at Finansdepartementet har bedt Banklovkommissjonen i brev av 21. mars 2002 utarbeide forslag til eventuelle tiltak når det gjelder problemstillinger knyttet til premieberegning i, og flytting fra, KLP.

Disse medlemmer regner derfor med at Stortinget på bakgrunn av disse vurderingene får seg forelagt en ny sak i løpet av 2003 og vil avvente departementets vurderinger før en eventuelt ber om nye utredninger.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er uenig i Kvidal-utvalgets konklusjon om at faren for utstøting på grunn av høgere pensjonspremier for kvinner og eldre er liten. Dette medlem viser til undersøkelse foretatt av MMI for Kommunal Landspensjonskasse der 600 arbeidsgivere ble spurt. Nesten halvparten av disse svarte at de mente ulike pensjonspremier ble vektlagt ved ansettelse. 14 pst. av de spurte innrømmet at de selv vil legge stor vekt på at kvinner er dyrere å forsikre enn menn. Bare halvparten sa at de ikke ville ta hensyn til dette i ansettelsesprosessen. Dette medlem anser disse observasjoner som fakta som må legges til grunn for komiteens behandling. Dette medlem mener derfor det er uakseptabelt å lovfeste en ordning som vil føre til at kvinner fortsatt blir forbigått av menn ved ansettelse.

Dette medlem vil vise til at proposisjonen i kapittel 7 dokumenterer den betydelige forskjell i premieinnbetalinger som kreves når det forutsettes like årlige utbetalinger av pensjon. F.eks. kreves det 27 pst. høgere premie for kvinne enn for mann når begge er 30 år og skal ha like store årlige ytelser fra

67 år. Dette medlem mener at en slik ekstrakostnad ikke kan være i samsvar med god likestillingspolitikk og derfor bør forbys.

Dette medlem vil vise til at kvinner fortsatt tjener bare 60 pst. av menn i gjennomsnitt. Noe av denne forskjellen kan skyldes at kvinner velges bort ved ansettelser pga. høyere pensjonspremier, og at de følgelig må velge dårligere betalte jobber, og at de vanskeligere får vist sine kvalifikasjoner i ledende stillinger. Dette medlem mener den manglende likestilling i arbeidslivet representerer en meget stor tapspost i vårt samfunnsregnskap. Dette medlem mener det er Stortingets ansvar å fjerne ethvert grunnlag for kjønnsmessig forskjellsbehandling så langt vi har mulighet til det.

Dette medlem mener at det er nødvendig å lovfeste en plikt for forsikringsforetak å tilby forsikringsalternativ med kjønnsnøytrale premieinnbetalinger og -utbetalinger. Dette medlem vil vise til at Kvidal-utvalget ikke har utredet hvordan dette kan gjøres rent praktisk og lovteknisk, og beklager dette. Departementet har i brev til finanskomiteen datert 22. oktober 2002 meddelt at man ikke har grunnlag for å medvirke med forslag til lovtekst. Derved foreligger det ikke grunnlag for å få til en slik lovfesting ved denne behandling. Dette medlem mener at prinsippet om full kjønnsmessig likebehandling av pensjonspremier har brei tilslutning både i arbeidslivet og på Stortinget. Bl.a. er prinsippet programfestet av flere politiske partier. I tilknytning til behandling av Senterpartiets private forslag om å lovfeste kjønnsnøytrale pensjonspremier, skrev ledelsen i Arbeiderpartiets kvinneutvalg i Dagsavisen 3. juni i år at de oppfordret Regjeringen til å foreslå og lovfeste kjønnsnøytrale pensjonspremier. På denne bakgrunn mener dette medlem det er kritikkverdig at Regjeringen ikke legger fram grunnlag for at forslag om dette kan fremmes. Dette medlem vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber om at Regjeringen snarest legger fram en ny utredning som gir grunnlag for å lovfeste kjønnsnøytrale pensjonspremier og pålegge livsforsikringsselskap å tilby pensjonsordning som sikrer dette."

Dette medlem vil også minne om at Pensjonskommisjonen skal legge fram sin innstilling neste år. Det er ventet at spørsmål om kjønnsnøytralitet blir vurdert nøye. Dette medlem mener det vil være uheldig om det nå gis signaler om at Stortinget vil nøye seg med at prinsippet om kjønnsnøytrale utbetalinger legges til grunn for kommisjonenes utredninger.

Dette medlem vil vise til at et bredt utvalg av høringsinstanser til NOU 2001:27 har uttalt seg til

fordel for prinsippet om kjønnsnøytrale premier. Det gjelder bl.a. Landsorganisasjonen i Norge, Norsk bedriftsforbund, Norsk Helse- og Sosialforbund, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Barne- og familiedepartementet og Rikstrygdeverket. Alle disse uttalelser er gitt etter at Kvidal-utvalget har forkastet prinsippet til fordel for en modell som bedre tar vare på forsikringsforetaks internasjonale konkurransevne.

Dette medlem vil stemme imot de lovendringer som legges fram i proposisjonen.

4. ALTERNATIVE VERKEMIDDEL FOR STØRRE PENSJONSMESSIG LIK HANDSAMING

4.1 Verkemiddel vurdert av utvalet med sikte på å oppnå større pensjonsmessig lik hand-saming av kjønn

Samandrag

De kollektive private tjenstepensjonsordningene er regulert i lov om foretakspensjon og innskuddspensjonsloven. I tillegg må pensjonsordningene følge de aktuelle reglene fastsatt i forsikringsvirksomhetsloven, forsikringsavtaleloven og verdipapirfondloven. I skatteloven er det gitt særlige regler om bl.a. inntektsfradrag for ordninger som følger bestemmelsene i de to tjenstepensjonslovene.

Utvalget har i utredningens kapittel 8 vurdert seks alternative virkemidler for å oppnå større pensjonsmessig likebehandling i de kollektive private tjenstepensjonsordningene som er gunstig skattemessig behandlet. Virkemidlene er rettet inn mot at årlige ytelser skal være like for de to kjønn:

- a) "Kjønnsnøytral premietariff". Det vil si identisk premietariff for kvinner og menn i samme pensjonsordning. En slik premietariff innebærer like pensjonsytelser for samme pensjonskapital for to personer av motsatt kjønn. Se nærmere punkt 5.2 og kapittel 6 i proposisjonen.
- b) Krav om høyere innbetaling for kvinner enn for menn i ordninger med engangsbetalt alderspensjon og innskuddspensjon der dødelighetsarv er knyttet til pensjonen. Herunder drøftes også en innsnevring av adgangen for den enkelte til å velge sparing eller forsikring i utbetalingsperioden, for å forhindre ulik årlig pensjon som følge av at personer velger ulike utbetalingsalternativer. Se nærmere punkt 5.3 og kapittel 7 i proposisjonen.
- c) "Kjønnsnøytrale systemer". Det vil si krav om at dekningene i de enkelte ordningene er sammensatt slik at pensjonskostnadene for foretakene blir om lag lik for kvinner og menn. Se punkt 5.4 i proposisjonen. Departementet slutter seg til utvalgets

- vurdering om at et kjønnsnøytralt system er et lite aktuelt virkemiddel for å oppnå større pensjonsmessig likebehandling.
- d) Tilskuddsordning for engangsbetalt alderspensjon og for innskuddspensjon ved konvertering til forsikring. Se punkt 5.5 i proposisjonen. En slik ordning vurderes av utvalget som ikke særlig aktuelt, og departementet slutter seg til denne vurdering.
 - e) Endrede informasjonskrav rettet mot pensjonsinnretninger hvor innbetalingene er ulike for de to kjønn, slik at det ikke blir fokusert på slike forskjeller. Se punkt 5.6 i proposisjonen. Utvalget har ikke ansett det som hensiktsmessig å utrede dette nærmere, og departementet slutter seg til utvalgets vurdering.
 - f) Krav om at foretaket skal etterspørre pensjonsprodukter som gir like årlige innbetalinger og ytelser for de to kjønn, for å kunne opprette en pensjonsordning i henhold til foretakspensjonsloven eller innskuddspensjonsloven. Se punkt 5.7 og 6.1.5 i proposisjonen.

Hvor dyptgripende konsekvenser de ulike virkemidlene har for pensjonsinnretningene, foretakene og arbeidstakerne vil kunne variere.

Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemen frå Senterpartiet, viser til punkt 5 og 6 nedanfor når det gjeld kjønnsnøytral premietariff og krav om høgare innbetaling for kvinner enn for menn i visse ordningar.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til egen merknad under punkt 3.2.

5. KJØNNSNØYTRALE PREMIE-TARIFFAR

5.1. Samandrag

Om kjønnsnøytrale premietariffer

Kjønnsnøytrale premietariffer vil si identisk premietariff for kvinner og menn i samme pensjonsordning. Det vil si at premien for hver enkelt ytelse sett separat, ikke tar hensyn til at faktisk risiko avhenger av forsikringstakers kjønn. Dette innebærer at like årlige innbetalinger gir like årlige ytelser for de to kjønn, og at det reelt foretas en omfordeling av de innbetalte midlene mellom forsikringsavtaler som dekker ulike kjønn.

Kjønnsnøytrale premietariffer kan konstrueres på flere ulike måter. For å unngå over- eller underfondering innenfor forsikringsbestanden i forhold til forpliktelsene pensjonsinnretningen overtar, må en eventuell kjønnsnøytral tariff beregnes ut fra gjen-

nomsnittsverdier med hensyn til dødelighets- og uførisikoen for kvinner og menn i bestanden. En slik premietariff kan i prinsippet sikre at årlige innbetalinger og årlige pensjonsytelser blir like for kvinner og menn, og samtidig at totale inntekter og utgifter i forsikringsbestanden balanserer.

Kjønnsnøytrale premietariffer er omtalt i kapittel 6 i proposisjonen, herunder bl.a. utvalgets vurderinger og høringsinstansenes merknader.

Departementet slutter seg til flertallet i utvalgets vurdering av at alle de tre alternative konstruksjoner av kjønnsnøytrale premier er kompliserte og administrativt krevende. Departementet viser også til at opprettelse av premieutjevningsordninger eller risikopool kan få til dels store markedsmessige konsekvenser. Blant annet vil konkurransen mellom ulike pensjonsinnretninger kunne bli hemmet ved innføring av kjønnsnøytrale premietariffer, og pensjonsinnretningenes incentiver til å drive skadeforebyggende arbeid vil av samme årsak reduseres. Departementet tilrår derfor at det ikke innføres krav om at pensjonsinnretningene skal anvende et kjønnsnøytralt beregningsgrunnlag i tilknytning til de private pensjonsordningene i arbeidsforhold. Departementet viser for øvrig til at kjønnsnøytrale premietariffer også stiller særskilte spørsmål i forhold til Norges internasjonale forpliktelser som bl.a. kan berøre konkurranse i forhold til utenlandske aktører, jf. kapittel 3 i proposisjonen. Departementet deler således utvalgets syn i at de generelle ulempene vedrørende kjønnsnøytrale premietariffer tilsier at slike tariffer ikke skal legges til grunn i de innskuddsbaserte eller ytelsesbaserte ordningene.

5.2 Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemen frå Senterpartiet, tar orienteringa til vitande.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til egen merknad under punkt 3.2.

6. KRAV OM HØGARE INNBETALINGAR FOR KVINNER ENN FOR MENN

6.1 Samandrag

Dersom det i innskuddspensjonsloven fastsettes at det skal betales høyere innskudd for kvinner enn for menn, muliggjør dette like årlige ytelser for kontrakter som konverteres til forsikring med dødelighetsarv. Likeledes vil høyere innskuddspremie for kvinner enn for menn i engangsbetalt alderspensjon også kunne gi like årlige ytelser.

Innskuddspensjonsloven legger imidlertid til grunn en individuell konverteringsadgang til forsikring ved pensjonsalder, dersom ikke annet følger av ordningens regelverk. Videre er det både i inn-

skudds- og foretakspensjonsloven valgmuligheter knyttet til utbetalingsperiodens lengde. Dette er forhold som gjør at det etter gjeldende rett vil være knyttet betydelig usikkerhet til om høyere premieinnbetaling for kvinner enn for menn vil gi like årlige ytelser for de to kjønn.

Et krav om høyere innbetaling for kvinner enn for menn i ordninger med engangsbetalt alderspensjon og innskuddspensjon, hvor dødelighetsarv er knyttet til pensjonen, kan gjennomføres uten store lovtekniske endringer. Et krav om høyere innskudd for kvinner enn for menn vil imidlertid kunne få betydning for det enkelte foretaks kostnader ved mannlig og kvinnelig arbeidskraft. Eventuelle arbeidsmarkedsvirkninger av et slikt krav må derfor vurderes nøye.

Departementet foreslår at innskuddspensjonsloven endres, slik at det innføres en plikt for foretaket til å foreta høyere innskudd eller innskuddspremier for kvinner enn for menn i ordninger med dødelighetsarv knyttet til pensjonen, slik at årlig pensjon beregningsmessig blir uavhengig av medlemmets kjønn. Større innskudd for kvinner enn for menn, sammen med betingelsene om at konverteringsvilkårene skal være fastsatt i pensjonsplanen, tilfredsstiller for øvrig de vilkår utvalget har satt for større pensjonsmessig likebehandling mellom kvinner og menn.

6.2 Merknader fra komiteen

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemmen fra Senterpartiet, viser til merknader under punkt 3.2 og sluttar seg til forslaget om krav om høgare innbetaling for kvinner enn for menn.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til egen merknad under punkt 3.2.

7. NÆRARE OM FORSLAG TIL ENDRINGER I LOV OM INNSKOTTSPENSJON

7.1 Forslag til endringer i lov om innskottspensjon

Samandrag

Etter en samlet vurdering tilrår departementet at innskuddspensjonsloven endres i tråd med utvalgets forslag, slik at det innføres en plikt for foretak med innskuddsbaserte ordninger til å foreta høyere innskudd eller innskuddspremier for kvinner enn for menn, dersom dette er nødvendig for at årlig pensjon beregningsmessig skal bli uavhengig av medlemmets kjønn. Forslaget innebærer endringer i valgadgangen i engangsbetalte pensjonsordninger og innskuddspensjonsordninger hvor dødelighetsarv er knyttet til pensjonen, slik at det er foretaket som bestemmer utbetalingsperiodens lengde. Departementet foreslår at

det for innskuddspensjonsordninger fastsettes i ordningens regelverk om kapitalen i utbetalingsperioden skal konverteres til pensjonsforsikring med dødelighetsarv. Det er i denne sammenheng lagt avgjørende vekt på å finne en modell som uansett gir beregningsmessig like årlige ytelser for de to kjønn.

Departementet foreslår videre som utvalget at kvinner og menn i spareordninger, hvor den enkelte ikke har adgang til å konvertere pensjonskapitalen til et forsikringsprodukt, skal motta samme årlige innskudd. Rene spareprodukter vil kunne gi like årlige ytelser for de to kjønn ved like årlige innskudd.

Virkningen av departementets forslag på årlige innskudd, årlige utbetalinger og samlet pensjon i innskuddsbaserte ordninger følger i tabell 8.2 i proposisjonen.

Den foreslåtte kompensasjonen for ulik dødelighetsarv i ulike pensjonsprodukter innebærer at regelverkets bestemmelser må oppfylles også etter at pensjonskapitalen er skilt ut fra ordningen i form av pensjonskapitalbevis. Dette er nødvendig for å sikre at faktisk kompensasjon for forskjeller i dødelighet mellom kvinner og menn skal lede til større pensjonsmessig likebehandling. Departementet finner imidlertid grunn til å opprettholde adgangen etter innskuddspensjonsloven § 6-3 til å konvertere pensjonskapitalen til en Individuell Pensjonsavtale etter skatteloven (IPA), dersom pensjonskapitalen ikke er større enn en halv ganger grunnbeløpet i folketrygden. Ordningen er motivert ut fra hensynet til kostnadene ved utstedelse av små pensjonskapitalbevis. Dersom midlene i innskuddsordninger hvor det framgår av regelverket at pensjonskapitalen skal konverteres til en forsikring på utbetalingstidspunktet, kun kan overføres til en individuell pensjonsforsikringsavtale, vil dette redusere hensiktsmessigheten.

Når regelverket skal inneholde bestemmelser om konvertering, og regelverkets bestemmelser om konvertering også gjøres gjeldende for pensjonskapitalbevis, innebærer dette at pensjonskapitalbevis fra ulike typer ordninger ikke kan slås sammen. Det vises til lovforslaget § 6-4 nytt tredje ledd om at pensjonskapitalbevis som skal forvaltes i spareavtale ikke kan slås sammen med pensjonskapitalbevis som skal konverteres til forsikring. En slik fragmentering av pensjonsrettigheter opptjent i ulike ordninger er i utgangspunktet ikke ønskelig. Departementet vil derfor vurdere å fastsette nærmere regler i forskrift for å sikre en viss fleksibilitet. Det vises til forslaget til forskriftshjemmel inntatt i § 6-4 nytt tredje ledd. Departementet er videre kjent med at Banklovkommisjonen ser nærmere på regelverket om fripoliser og pensjonskapitalbevis, og departementet vil komme tilbake med forslag til regler når denne vurderingen er oversendt departementet. For øvrig deler departementet utvalgets vurdering om at det vil være behov

for å fastsette nærmere regler om hvordan en skal identifisere og merke pensjonskapitalbevis som skal, eller ikke skal, konverteres ved pensjonsalder. Departementet tar sikte på å fastsette nærmere regler om dette i forskrift med hjemmel i innskuddspensjonsloven § 1-3.

Kredittilsynet etterlyser i sin høringsuttalelse en vurdering av hva som skal skje med pensjonskapitalen hvis foretaket bestemmer seg for å endre kravet i regelverket om konvertering til forsikring med dødelighetsarv. Tilsynet påpeker at dette for eksempel kan være aktuelt ved skifte av pensjonsleverandør. Departementet antar som Kredittilsynet at det i slike tilfeller utstedes pensjonskapitalbevis til det enkelte medlem for pensjonskapital oppspart til endringstidspunktet, og at det deretter etableres en ny pensjonsordning for foretaket.

Medlem som har fått utstedt fripolise i en engangsbetalt alderspensjonsordning kan bare i begrenset grad gjøre disposisjoner som endrer ved regelverkets bestemmelser om utbetalingslengde og -profil. Departementet har derfor så langt ikke sett behov for nærmere regler om at fripoliseinnehaver for eksempel ikke skal kunne disponere midlene i strid med regelverkets bestemmelser.

Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmen frå Senterpartiet, sluttar seg til forslaget til lov om innskottspensjon § 6-4 nytt tredje ledd og om endring av § 7-3 første ledd.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til egen merknad under punkt 3.2 og går imot forslagene.

7.2 Nærare om forskjellane i storleiken på innskotta

Samandrag

Forholdsmessighetsprinsippet er gjennomført på ulike måter for ytelsesbaserte og innskuddsbaserte pensjonsordninger som følge av deres forskjeller i karakteristika. Lov om foretakspensjon har bestemmelser om forholdsmessighet i ytelsesbaserte ordninger i § 5-3, hvor hovedregelen er at de samlede pensjonsytelser fra pensjonsordningen og beregnet folketrygd ikke skal utgjøre en større prosentdel av lønnen for medlemmer med høyere lønn enn for medlemmer med lavere lønn. Innskuddspensjonsloven har bestemmelser om forholdsmessighet i § 5-2 første ledd, hvor det heter at innskuddsplanen skal fastsettes slik at pensjonsinnskuddene ikke utgjør en større del av lønn for høytlønte enn for lavtlønte. Innskudd som andel av lønn, for lønn utover 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (heretter kalt G), kan likevel være inntil to ganger innskuddet for lønn opp til

6 G, på bakgrunn av folketrygdens fallende kompensasjonsgrad ved høyere lønn. Ved engangsbetalt foretakspensjon skal innskuddspremieplanen utformes etter samme regler, jf. lov om foretakspensjon § 5-2 fjerde ledd.

De maksimale innskuddsgrensene er fastsatt i forskrift i medhold av innskuddspensjonsloven. Av forskriften går det bl.a. frem at et innskudd for et medlem et enkelt år ikke skal overstige 5 pst. av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 2 og 6 G, og 8 pst. av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 6 og 12 G. Det kan ikke betales innskudd/innskuddspremie for lønn under 2 eller over 12 G. Innskuddsprosenten skal fastsettes i ordningens regelverk, men en pensjonsordning kan ha bestemmelser om at innskuddene i et enkelt år skal kunne være inntil 25 pst. høyere eller lavere enn det som er fastsatt i innskuddsplanen, jf. § 5-1 i innskuddspensjonsloven.

Departementet tilrår i proposisjonen at innskuddspensjonsloven endres, slik at det innføres en plikt for foretak til å foreta høyere innskudd eller innskuddspremier for kvinner enn for menn der dødelighetsarv er knyttet til pensjonen. Departementet tar sikte på å fastsette nærmere regler om hvordan foretaket skal beregne denne innskuddsdifferansen i forskrift med hjemmel i innskuddspensjonsloven § 5-3 annet ledd. Behovet for enkelhet og oversiktighet taler for en sjablonmessig beregningsmetode. Det vil si at kompensasjonen for ulik dødelighetsarv for kvinner og menn beregnes ut fra visse standardiserte forutsetninger. Forslag til forskrift vil sendes på høring på vanlig måte.

Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmen frå Senterpartiet, sluttar seg til forslaget om endring av lov om innskottspensjon § 5-2 andre ledd og § 5-3 andre ledd.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til egen merknad under punkt 3.2 og går imot forslagene.

7.3 Grense for samla årleg utbetaling av alderspensjon frå kombinerte pensjonsordningar

Samandrag

I lov om foretakspensjon og i innskuddspensjonsloven er det gitt maksimale grenser for årlig alderspensjon. I lov om foretakspensjon § 5-7 er det gitt regler om at pensjonsytelsene fra en ytelsesbasert ordning skal fastsettes slik at de sammen med beregnet folketrygd ikke vil overstige 100 pst. av medlemmets lønn inntil 6 G, og 70 pst. av den del av medlemmets lønn som ligger mellom 6 G og 12 G, og 0 pst. av den del av medlemmets lønn som overstiger 12 G.

I lov om innskuddspensjon § 7-3 fjerde ledd er det gitt en bestemmelse som setter begrensninger på årlig utbetaling av alderspensjon fra en innskuddspensjonsordning. Årlig utbetaling kan ikke overstige differansen mellom 10,2 G, dvs. summen av 100 pst. av 6 G og 70 pst. av forskjellen mellom 12 G og 6 G, og beregnet folketrygd etter lov om foretakspensjon § 5-5 første ledd for lønnsgrunnlag 12 G, der grunnpensjonen settes til grunnbeløpet. Tilsvarende grense er gitt for årlig utbetaling av engangsbetalt alderspensjon, jf. lov om foretakspensjon § 5-13 første ledd. Maksimalbeløpet for utbetaling fra en innskuddspensjonsordning eller en ordning med engangsbetalt alderspensjon gjelder for alle medlemmer, uansett medlemmets pensjonskapital og tidligere lønnsnivå. Maksimalbeløpet beregnes med utgangspunkt i høyeste mulige samlede alderspensjonsytelse fra ytelsesbasert foretakspensjon og beregnet folketrygd, 10,2 G. Differansen mellom 10,2 G og beregnet folketrygd for lønnsgrunnlag lik 12 G svarer således til maksimale alderspensjonsytelser fra ytelsesbasert foretakspensjonsordning ved høyeste lønn, dvs. 12 G, jf. lov om foretakspensjon § 5-7.

Stortinget har vedtatt endringer i lov om foretakspensjon og i innskuddspensjonsloven som åpner for at et foretak som har en ytelsesbasert pensjonsordning kan supplere denne med en innskuddsbasert ordning, såkalte kombinerte pensjonsordninger, se Ot.prp. nr. 33 (2001-2002) og Innst. O. nr. 35 (2001-2002).

Siden kombinerte pensjonsordninger vil bestå av to pensjonsordninger, finner departementet det naturlig at det også settes maksimalgrenser for årlige utbetalinger fra de samlede kombinerte ordninger. Departementet foreslår at det settes en grense som svarer til maksimalgrensen for årlig utbetaling av ytelse fra en innskuddspensjonsordning, jf. forslag til lov om foretakspensjon § 2-12 åttende ledd. Departementet vil for øvrig presisere at årlige utbetalinger av alderspensjon fra den ytelsesbaserte foretakspensjonsordningen som inngår i de kombinerte ordninger, under ingen omstendigheter kan overstige grensene gitt i lov om foretakspensjon § 5-7.

Departementet foreslår at dersom pensjonskapital og premiereserve i de samlede kombinerte pensjonsordninger gir grunnlag for utbetalinger som overstiger maksimalgrensen, skal pensjonskapitalen fra den innskuddsbaserte ordningen isteden utbetales over så mange år at årlig samlet pensjon fra ordningene ikke overstiger dette beløpet. Det vises til forslag til lov om foretakspensjon § 2-12 niende ledd. En slik bestemmelse vil svare til bestemmelsen i innskuddspensjonsloven § 7-3 femte ledd, jf. også lov om foretakspensjon § 5-13 annet ledd.

Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmen frå Senterpartiet, sluttar seg til forslaget til lov om foretakspensjon § 2-12 nye åttande og niande ledd.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til egen merknad under punkt 3.2 og går imot forslagene.

8. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSA

8.1 Samandrag

Forslagene til endringer i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold og lov om foretakspensjon, vil medføre enkelte økonomiske og administrative konsekvenser for myndighetene og for andre aktører, se proposisjonen kapittel 9. Forslaget berører ikke ytelsesbaserte tjenestepensjonsordninger.

8.2 Merknader frå komiteen

Komiteen tek dette til vitande.

9. MERKNADER TIL ENDRINGAR I LOV OM INNSKOTTSPENSJON

9.1 Til § 5-3

Samandrag

Av annet ledd første punktum framgår at innskuddene, ved anvendelsen av reglene i første ledd, skal fastsettes til et høyere beløp eller høyere prosentats for kvinner enn for menn, dersom det i regelverket er fastsatt at pensjonskapitalen skal konverteres til forsikring, jf. endringsforslaget i § 7-3 første ledd. Bestemmelsen får kun anvendelse for forsikringer med såkalt dødelighetsarv, slik at den årlige pensjon innskuddene ventes å gi, er uavhengig av medlemmets kjønn. Det høyere beløpet eller den høyere prosentatsen skal kompensere for at kvinner får tilført lavere dødelighetsarv enn menn. Det høyere beløpet eller den høyere prosentatsen fastsettes med utgangspunkt i regelverkets bestemmelser om utbetalingsperiodens lengde og profil, jf. endringsforslaget i § 7-3 første ledd bokstav b. Kompensasjonen vil være sjablonmessig, bl.a. fordi vilkårene for konvertering, herunder hvilke forutsetninger om dødelighet forsikringen er basert på, ikke er kjent når innskuddene foretas. Etter annet punktum kan Kongen gi nærmere regler om beregningen av slike høyere beløp eller prosentsetser for kvinner enn for menn.

Bestemmelsen i annet ledd får tilsvarende anvendelse for innskuddspremieplan i ordninger med engangsbetalt alderspensjon etter lov om foretakspen-

sjon, jf. lov om foretakspensjon § 5-2 fjerde ledd. I ordninger med engangsbetalt alderspensjon, som har dødelighetsarv også i oppsparingsperioden, vil imidlertid innskuddspremiene også måtte kompensere for kvinners lavere dødelighetsarv fram til pensjonsalder.

Merknader frå komiteen

Komiteen viser til merknader under punkt 7.2 ovanfor.

9.2 Til § 6-4

Samandrag

Det foreslås et nytt tredje ledd om at pensjonskapitalbevis som skal forvaltes i spareavtale etter § 7-3 første ledd bokstav a, ikke kan slås sammen med pensjonskapitalbevis som skal konverteres til forsikring etter samme bestemmelse bokstav b. Det foreslås også tatt inn en forskriftshjemmel som gir Kongen adgang til å fastsette nærmere regler om sammenslåing av pensjonskapitalbevis som skal konverteres til forsikring.

Merknader frå komiteen

Komiteen viser til merknader under punkt 7.1 ovanfor.

9.3 Til § 7-3

Første ledd første punktum endres slik at det framgår at det i regelverket skal fastsettes om pensjonskapitalen skal forvaltes i spareavtale som nevnt i bokstav a, eller konverteres til forsikring basert på forutsetninger om dødelighet som nevnt i bokstav b. Avtale som ikke er basert på forutsetninger om dødelighet, dvs. avtale uten såkalt dødelighetsarv, regnes i denne sammenheng som spareavtale selv om avtalen er inngått med livsforsikringsselskap eller pensjonskasse. Bokstav b første punktum endres slik at det tydelig framgår at bestemmelsen utelukkende omfatter livsforsikring basert på forutsetninger om dødelighet. Av bokstav b nytt annet punktum framgår at utbetalingsperiodens lengde og utbetalingsprofil skal være fastsatt i regelverket dersom regelverket inneholder bestemmelser om konvertering. Med utbetalingsprofil menes bl.a. om det er avtalt at utbetalingene skal settes ned etter et bestemt antall år, jf. tredje ledd. Innskuddspensjonsloven § 7-3 fjerde ledd gir en tilsvarende bestemmelse som lov om foretakspensjon § 5-13 første ledd. Bestemmelsene er imidlertid utformet ulikt. Det foreslås derfor en teknisk endring i § 7-3 fjerde ledd, slik at denne blir utformet tilsvarende lov om foretakspensjon § 5-13 første ledd.

Merknader frå komiteen

Komiteen viser til merknader under punkt 7.1 ovanfor.

Komiteen sluttar seg til forslaget om endring av lov om innskottspensjon § 7-3 fjerde ledd.

10. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Senterpartiet:

Stortinget ber om at Regjeringen snarest legger fram en ny utredning som gir grunnlag for å lovfeste kjønnsnøytrale pensjonspremier og pålegge livsforsikringsselskap å tilby pensjonsordning som sikrer dette.

11. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til det som står framføre, og til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjere slike

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i innskuddspensjonsloven og lov om foretakspensjon

I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-2 annet ledd skal lyde:

(2) *Er det i ordningens regelverk fastsatt at pensjonskapitalen ved utbetalingsperiodens start skal konverteres til en forsikring etter § 7-3 første ledd bokstav b, skal det ved anvendelsen av bestemmelsene i første ledd tas hensyn til at dødeligheten er ulik for kvinner og menn.*

§ 5-3 annet ledd skal lyde:

(2) *For ordninger hvor pensjonskapitalen skal konverteres til en forsikring etter § 7-3 første ledd bokstav b, skal det ved anvendelsen av reglene i første ledd fastsettes et høyere beløp eller en høyere proSENTSATS for kvinner enn for menn, slik at den årlige pensjon innskuddene ventes å gi er uavhengig av medlemmets kjønn. Kongen kan gi nærmere regler om beregning av slike høyere beløp eller proSENTSATSER.*

§ 6-4 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Pensjonskapitalbevis som skal forvaltes i spareavtale etter § 7-3 første ledd bokstav a, kan ikke slås sammen med pensjonskapitalbevis som skal konverteres til forsikring etter samme bestemmelse bokstav b. Kongen kan gi nærmere regler om sammenlåing av pensjonskapitalbevis som skal konverteres til forsikring.

§ 7-3 første ledd skal lyde:

(1) I regelverket skal det fastsettes om pensjonskapitalbevis i utbetalingsperioden skal:

- a. forvaltes i spareavtale med institusjon som nevnt i § 2-2, eller
- b. konverteres til forsikring basert på forutsetninger om dødelighet i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse som nevnt i § 2-2. *Utbetalingsperiodens lengde og utbetalingsprofil skal være fastsatt i regelverket.* Pensjonskasse som konverterer pensjonskapital etter bestemmelsen her, skal oppfylle kravene i lov om foretakspensjon § 2-2 annet ledd.

§ 7-3 fjerde ledd skal lyde:

(4) Årlig utbetaling av alderspensjon kan ikke overstige differansen mellom 10,2 G og beregnet folketrygd etter lov om foretakspensjon § 5-5 første ledd for lønnsgrunnlag lik 12 G, der grunnpensjonen settes til grunnbeløpet.

II

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endring:

§ 2-12 nytt åttende og niende ledd skal lyde:

(8) Årlig utbetaling av alderspensjon fra de samlede kombinerte pensjonsordninger kan ikke overstige differansen mellom 10,2 G og beregnet folketrygd etter § 5-5 første ledd for lønnsgrunnlag lik 12 G, der grunnpensjonen settes til grunnbeløpet.

(9) Dersom de samlede kombinerte pensjonsordninger gir grunnlag for større årlige utbetalinger enn det som framkommer av åttende ledd, skal utbetaling av innskuddspensjonen eller den engangsbetalte alderspensjonen fordeles over flere år.

III

Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

B.

Stortinget ber Regjeringa komme attende med endringar i verksemdsreglane for livsforsikringsselskap, som opnar for ein generell rett til å tilby tenestepensjonsordningar med kjønns- og aldersnøytrale premiar.

Oslo, i finanskomiteen, den 1. november 2002

Siv Jensen
leiar

Heidi Grande Røys
ordførar

Ingebrigt S. Sørffonn
sekretær